

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap november 15^{kén} 1840.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Két szabadító.

(Folytatása.)

Az őrmester elfordult, 's pillanatnyi szünet után de oly hangerővel felelt, mely megindulást árukt el, bár mint igyekvők is hangjának az előbbi durvaságot adni.

„Az ördögbe is, asszonyom; hát illy késő éjben kell erre gondolni? — Ön lehetlenséget kíván. Az illy gondolatokat csak verje ki fejéből!”

„Többször kértem — zokogá a' fogoly — az eddigi felvigyázót könnyű szemekkel 's oly buzgón, mint csak Istent kérhetünk, ne tagadná-meg tőlem az örömet, leánykámát csak egy pillanatra láthatni; de feleletre sem méltatott, annál kevésbbé kérésem teljesítésére, és most történik először, hogy szükségeim, kívánataim után tudakolódnak. Ön már ősz férjfiú, uram, 's nem hihetem, hogy belőlem csak tréfát üzeni volt volna célja!”

„Becsületemre nem, asszonyom; 's hogy ön e' felől meggyőződjek, a' késő idő daczára is parancsnok elébe terjesztem még ma kívánatát. De hol találunk leánykájára?”

„Mindjárt itt a' fogház mellett, a' szegletházban jobbra, tartozkodik Trauttmann asszony, férjem rokonánál. A' gyermek anyja után sohajtozik, 's minden nap reggelén és alkonyán hallom ablakom alatt sirni és jóllétéért imádkozni. O, nemes lelkű öreg, e' szelid atyai vonásokkal, jóságát gyermekeinek fogja az ég visszapótolni.

Az őrmester fájdalmasan kapott ez utósó szavaknál szívéhez, balját szeméin voná keresztül, 's melljéből nehéz sohaj szakadt-fel. Ezután lámpáját földre téve kiindult, 's mi közben az ajtót maga után bezárá, monda:

„Mulassa magát asszonyom, míg vissza jövök, oly jól, mint öntől kitelik: azonban fényes reményekkel ne kecsegtesse magát.

Én mindent megkísértek ugyan, mi tehetségemben áll; de bizonyost nem ígérhetek.

Az öreg sebesen ment végig a' hosszú corridoron, a' lépcsőken le, 's egész lénye mutatá, hogy lelke csupán szándéka kivihe-tésén függ.

Az ő'r nedves szemekkel nézett utána, 's félig hallatólag mon-dá magának.

„Csak még is különös csudabogár az öreg Grandjone; mindig úgy tettetí magát, mintha ezer sáfán lankék benne; még is, ha-valamiben valakinek szolgálhat, ezer örömmel teszi; 's fogadni mer-nék, ez asszony-nak is elhozza leánykáját.“

Az ő'r még jó formán be sem végezheté magánbeszédét, már csikorogni hallotta a' külső kaput, 's egy embert a' lépcsőken ne-héz lélekzettel felbotorkálni; mindjárt megjelent erre az őrmester is egész fülig köpenyébe burkolva. Léptei nehézkesek voltak, mint terhet emelőé, arczai pedig kipirulttak. Az ő'r mellett félre fordított képpel haladt-el, 's majdnem ingó testtel dugta a' kulcsot az 1-ső szám alatti ajtóba. Az ajtó felpattant, 's a' börtön nyirkos légén egy sikoltás, nyomban utána egy fiatalabb torokból hangzó, rez-gett-át, 's az ajtó villám-gyors-sággal csattant-be az őrmester mögött.

A' vasajtón belül az ég nyílt-meg, és szebb nap kelt-fel, mint a' látköri; az öröm napja, a' tömlőcz éjét legragyogóbb fény-nyé varázsló, a' kopasz falakat zöld szőnyegekbe öltöztető 's a' halál sejtelméhez a' viszónlátás édes reményeit csatoló; a' mindenség atyjának kíséretében ez a' legtündöklőbb angyal, 's elég lenne a' földi élet megkivántatására, ha azt az örök kegy még más fensőbb szellemekkel is meg nem népesíti.

Any a' leány szóltanul feküdtek egymás keblén; szív szíven dobogott, szem szembe tapadt, csók csókba olvadt; az öreg őrmes-ter egy szögletbe vonult, 's ősz bajuszán egymást érték a' meleg cseppek, melyeket már rég kiszáradva hitt. Kit egy gyöngéd anya 's ennek melljére simuló, szerető gyermek látása meg nem indít, annak az emberiség megírta uti levelét, 's az eljátszotta igényét az Isten képmássára teremtet lények közé tartozónak neveztetetni.

„Manon — mond végre az anya — nézd ama, tisztos ősz szer-zé számunkra e' mondhatlan örömet; ne feledd-el, neki azért kö-szönni, valamint én sem feledendem-el, őt végső órámban ezért ál-dani. O, a' boldogok nem tudják, mi enyhítő az örömmek csak egy cseppje is a' nyomor tengerében: felőlünk legalább ne mondják, hogy hálátlanok voltunk a' vett jóért.

„Vedd köszönetemet jó öreg — mosolyga a' kised, karjait az őrmester felé terjesztve — vedd köszönetét egy szegény gyermeknek; ha majd felnőttem, jöjj hozzám, 's emlékeztess tartozásomra! és én szeretni, ápolni foglak; neked adom galambom, tengeri nyulam és bubámat, 's kívánságodat szemeidből olvasandom ki. O, te nem gyanítod jó öreg, mennyire vágytam anyácskámat látni! 's kérlek is igen szépen, engedj vele távoznom e' sötét bűzhödtt helyről, hol mindennek olly félelmes tekintete van, mint a' pinczéknek! Ugy-e nem tagadod-meg kérelmemet?“

,O milly örömmel tenném — zokogá az öreg — ha tehetségemben állna; de én csak szegény szolga vagyok, ki ura intésétől függ, és szabad akarattal nem birhat! O milly örömmel halnék-meg anyáért, mert érttem egy szív sem dobog, egy szem sem könnyűzik; — o bár csak másod perczig nyughatnám így egy gyermek szíven, mint anyád tied felett nyugszik, 's üdvömet adnám e' perczért. De kívánságod nem teljesíthetem, 's megőrnülni szeretnék, hogy nem teljesíthetem.

„Édes gyermekem, illyes kérelmekkel máskor ne búsítsd ez urat! Lát'd, valaminth én nem teljesíthetém sokszor kívánságod, ha atyád „nem“-et mondott, úgy ez ur is engedelmeskedni tartozik főlebb valójának, 's nem követheti önakarátját. Megértettél Manon?“

Grandjone figyelmessé tétetvén az ismételve hallott Manon név által, gondolatai egészen más irányt vettek.

,Manonnak nevezik a' kicsinyt? E' név, ha nem csalódom, itt nincs szokásban. Hogy jött ön e' gondolatra, leányát Manonnak nevezni?“

„Igen egyszerűen; magamnak is az nevem.“

,Aha, gyanitom már; ön családja bizonynyal francia származatú.“

„Magam vagyok francia születésű.“

,Hogyan? földinék? 's ön ezt elhallgatá a' hadi törvényszék előtt?“

„Mire neveztem volna? Ha bűnös vagyok, honom neve még nem öltöztethető más színbe bűnömöt; ha ártatlan vagyok, mind egy a' törvényhalált akár én, akár egy kacsatkaínó szenvedje. Ön főlebbvalói áldozatot kívánnak, 's e' nézetek mellett mindegy nekik, bár melly földön rengett is bölcsőm. Én nő 's anya vagyok; hazám házi köröm, 's ezért örömmel halok, ha halni kell.“

,Minden derék asszony így gondolkodik; de nincsenek-e honn rokonai, szülői, kik — ‘

„Ön most akarhatja ellen egy szellemet idézett-fel, kinek vég óráimtól távol kelle maradni: a' töredelenség és fájdalom szellemét. De e' fenyegető rém föltünését bűneim büntetéseül tekintendem, 's porba borulok előtte. Igen uram, nekem egy atyám van önnek szép honában, kiről reménylem, hogy még él, ha elvetemült leányáról megfeledkezett is. Éppen ő miatta hallgattam - el származatomat; ne tudja-meg ő soha, hogy elveszett gyermeke vérpadon halt. Hájának fejérnek kell már lenni, mint öné uram; ez ezüst fűrtöket legalább ne tépje - ki a' gyermeke okozta szégyen miatt.“

, Ön tehát nagyot véthetett atyja ellen? ‘

„Mint vesszük; a' világ csekélységnek veszi, de lélekismereitem megbocsáthatlan — bűnnek vallja — Még nagyon fiatal valék, midőn most már férjemmel megismerkedtem, kit foglalatosságai hoztak vidékünkbe, hol ellenségének üldözése miatt egy ideig idegen név alatt tartozkodott. Történetesen ismerkedtünk-meg; ő volt az első férfi, ki keblemben a' szerelem viszhangját fölkölté; ő nekem örök hűséget esküdött, 's én hasonlót tevék. Kedvesem szándéka legtisztább volt; mint később be is bizonyítja, 's atyám elébe lépett, kérő, hogy titkos szövetségünket áldaná-meg. Atyám konok ellensége minden idegennek, megtagadá kérelmét, engem pedig érzékenyen leszidott, 's határozottan kijelenté, miképp' célba vett házassági viszonyunkban soha meg nem egyezend. Winterholdnak másodszori folyamodása sem volt sikeresbb, ámbár könnyűze én is atyám lábainál fetrengék.“

, Igen, igen, tudom mint szokott illyesmi történni — mormogá magában az öreg. — A' történet ugyan gyakori, de azért illy makacsság még is szörnyű ostobaság. — És ekkor — ugy-e madame, önök fűgét mutattak az öregnek, 's bepanaszlák a' törvény előtt? ‘

„Sokkal rosszabbat tettünk. Kedvesemmel elszöktem, 's az agastyánt, kinek kevés hátra levő napjait semmi szerető sziv nem édesíté, mert anyám is rég elhalt, gyermektelenné tettem.“

, Azt tette ön? Na, ugy az égnek igasságos büntetése sújtja az asszonyt! Ha, ha, ha, de mért is ne? az őszfőnek meg kell keseríteni végső óráit, a' vakoskodótól elrabolni utósó csepp olaját, melylyel a' bekövetkező homályt oszlátá; a' menekülés után törekvőtől elrántani az utósó ágacsokát, melylyre támaszkodék, nemde szép tréfa? olly tréfa, mely századokra is nyujt nevetési anyagot? O, ez iskolában én is tanultam; leányom is megszökött latrával, 's alragadta vég örömem? 's remény-ágamat; de ezért én is leimádkoztam rá az ég haragját; kértem az erős Istent, hogy őszhajszálaimból fonjon

neki nyomor hálót; úgy mértékkal mérje neki vissza a' keserv és lélekgyötrelmet, minővel ő mért nekem, 's reménylem, az erős Isten, boszuló 's büntető Isten meghallgattaimámot, 's egykor, ha bár későn is, utó érendi boszúja.'

„O uram! ön rettentő képben állítja előmbé bűnömöt — jajongá a' fogoly — 's vigasztalhatlanul halnék meg annak tudatában, hogy ön, hogy egy atya, hogy az emberek illy rémitő átokkal sújthatják gyermekeiket! De nem, nem; hisz' az üdvözítő is mindennek megbocsátott, miként ne egy atya. Bocsásson-meg ön tisztos ősz atyám nevében, mintha saját leányának bocsátna-meg!”

„Én megbocsátok neked leányom — gyagyogá az öreg, mi közben kezét az előtte térdeplettnek fejére tette — soha sem is gyűlöltelek engesztelhetlenül, csak a' visszaemlékezés rázta-meg kissé erősebben lelkemet, 's csalt-ki tőlem átkot, miről szivem mit sem tudott. Nem azért viharzott - el ez ősz fej felett 66 év, hogy aggságomra a' legszentebb érzéseket levetkezzem, és reménylem, senki nem is fogja utánam mondhatni, hogy az öreg Grandjone —

„Grandjone? — sikolta a' fogoly irtózással — mi nevet mondott ön?”

„Saját nevemet” — válaszolt az öreg csudálkozva.

„Atyám!” — sikoltá a' boldogtalan, és eszmélet nélkül rogyott földre.

(Folyt. következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Babett halála.

Néhány nap előtt egy 15—16 éves leány jelent-meg Parisban a' vágónál egy tehénnel, melyet kötélén vezetett. A leánynak arcát félig egy piszkos szalmakalap fődé; — hanem kék, — fekete pontos szemeiben szelidség ült, mit elsültt arczbőre sem látszott gyengíteni; — szegény rongyos öltöny, melly hosszú is, bő is volt, fedezte a' test felső részét, — és egy ruha, mellynek színét megismerni nem lehetett, csüggött térdén valamivel alább; — sovány lábát láttatták a' rongyos kapeza és faczipők.

A' vágó ajtónokhoz félénken közeledék, 's egy szeletke papírt, melyet kezében tartá, nyújtott neki át. — A' papir bizonyítvány volt a' barom-orvostól, ki jelenté, hogy a' téhen tüdősorvadásban szenved, többé nem képes tejelni, 's mint illyent le kell vágni, 's ha a' húst egésségesnek vélik, ki lehet mérni; ha nem, a' vadas kert állatainak rendeltetik.

A' leány tehát a' tehenet vágó székre vezeté; de a' szegény azt nem tudá, mert olvasni nem tudott, és ura nem mondá-meg neki az igazat, midőn a' dolgot reá bízta.

„Jó, — mondá az ajtónok, midőn a' bizonyítványt olvasá; — vezesd tehened a' 18-dik számba.

„De mit akarnak e' tehénnel csinálni — az én jó babettemmel, melyet én neveltem, melyet szeretek, 's melly engem — Isten tudja — szeret! — meg akarják gyógyítani, hogy ismét tejljen? — mert lássa ön, uram igen rossz íranta, 's azt mondja, hogy takarmányában tönkre teszi, 's neki egy sou-t sem hoz-be, és ha ez így megy, levágatja.“

E' pillanatban hosszú szomorút nyögöt a' tehén. —

„Mi bajod babette? — mond a' leány; — mi lelt anyácskám? ne félj semmit, hiszen nem akarnak megölni. — Téged megölni! — Istenem! — hogy ölnének illy jószívű állatot. — Nézze csak ön szemeit! mi háládatosan, mi barátságosan néznek reám; — jöjj babette, jöjj hozzám anyácskám!“

És babette ment, — fejét felemelte, — 's a' leányka kezét némi gyöngédséggel nyalta.

„Téged megölni! szegény szép állatkám — egyetlen társomat, téged, ki engem olly jól értesz, — 's ki nekem olly jól felel, midőn veled beszélek; — téged, ki úgy eltalálod, midőn búsulok, 's uram megvert, és te azon szomor kodol; — mert lássa ön! csaknem elhinné, hogy sir, midőn én sirok, és érzi, mit én érzek! Midőn én örülök, szökdelek, futok, ő is szökdel, 's fut; — de én jól is ápolom őt. Azon füveket adom neki, melyeket leginkább szeret, 's neki mindig friss szalmája van, hogy velem azon fekhessék; mert mi együtt alszunk; az ő istállója az én kamarám. — És az én babettemet meg akarnák ölni! őt nem lehet levágni; őt csak megakarják gyógyítani; ugy-e uram?“

Elbámulva e' különös hosszú beszéden, 's azon érzelmeken, melyek általa kinyomattak, — nem tudta az ajtónok, mit feleljen; nem merte a' leányt babette szomorú sorsáról tudósítani, 's csak a' 18-ik számot ismételé.

„18-ik szám! de én nem tudom! a' számot uram! — hova menjek?“

„Menj csak az utsza hosszában — az első nyitott ajtó, melyet jobbra találasz.“

„Előre anyácskám a' 18-ik szám felé; — menj tejet szerezni kis babett!“

A' leány és tehén mentek a' hosszú vágó-ház utszán, melynek oldalán egy sorház szörnyű fedelével vonul-el; alattok rendszerezett boltos ajtók, melyeket kolostor-csarnoknak lehetne nézni; ezek a' vágó műhelyek ajtajai, hol a' mészáros legények munkájokkal bánnak. Bal oldalán ugyan ez utszának azon épületek vannak, melyek istálló gyanánt szolgálnak azon állatoknak, melyek Paris élelmezésére vannak szánva.

A' 18-ik számon kívül minden ajtó zárva volt; ide ment a' leányka tehenével.

Három vágó legény éppen tisztogatott; tiszta kötény övedzé őket; a' fehér ümög nyílásain és türemelein erős izmok nézdeltek-át; baljokon a' hűvelyenbőn öt kés különböző szükségére csillogott.

„Ah ah! monda egyik, midőn a' leányt meglátta uti társával, — te munkát hozasz. — Isten hozott; legyen-meg értte jutalmad.

„Ah uram! — ugy-e meggyógyítják tehenetemet? ugy-e megteszik, hogy tejljen!“

„Igen is, tejelni fog; elvégezzük mi azt jól; légy nyugodt.“

„Előre Baptiste — monda egyik legény — fogd a' vonó kötelet — és kösd azt a' másik kötél helyére, az állatra.“

Baptiste veszi a' kötelet — babett szarvaira hurkolja — mig a' leány nagy szemeket mereszt, hogy lássa, mire való e' műtétel. — Mihelyt a' tehén köt-

ve volt, Baptiste fogja a' kötél végét, hogy az állatot a' belső térre huzza. Egy más legény mögötte állt irgalmatlan bottal, hogy menésre kényszerítse, ha talán ellenkeznek.

„Hajhó! — kiált Baptiste, babett felé fordulva hogy őt meghívja a' beltérre menésre; de babett nem követte a' meghívást; szemei nyugtalanságot árultak-el; orrlyukai gyorsan nyitak és csukódtak; ő képzelní lát-tatott a' veszélyt.“

„Hajhó! tevé! — kiált ujra Baptiste hatalmas hangon; üss rá Cadett! a' koldus asszony nem akar indulni.

E' pillanatban Cadett felemelé vastag botját, hogy babettre üssön; de a' leánya Cadett karjai közé dült, 's kiáltá:

„Megállj uram! — megállj, ne üsd; — én megindítom; ő nekem mindig engedelmeskedik; én nekem őt nem kell ütni.“

„S a' leány fejénél fogva fogta a' tehenet, megölelte, és beszélt neki olly hangon, mellyet ez érteni láttatott; mert alig mondá e' szavakat: „előre anyácskám, előre, jöjj velem, hiszen nem akarnak bántani, ezen urak igen jók, jöjj, jöjj, — meg akarnak gyógyítani!“ — alig mondta ezt ki, már a' tehen ellenkezés nélkül követte a' leányt.

Midőn babett a' szerencsétlen karikához ért, melly a' falba volt eresztve, egy kérdő pillanatot vetett fiatal urnőjére. Ez reszketett, mert nem tudta elgondolni, mit jelentsen e' sok előkészület. A' kötél a' karikán keresztül huzatott, babett feje lenyomatott, 's egy csomó által földhez erősítettett. — E' kegyetlen helyzetben felemelé a' szegény által fájdalmasan szemeit, hogy urnőjével találkozzék, hogy neki egy végső isten-hozzádot mondjon. — Egész valójának reszketésén észre lehetett venni, hogy előérzete volt azon roszról, melly reá várt. — A' leány sirt, 's nem tudta miért.

„Ah uraim! — mondá — én nagyon félek, reszketek; pedig babettnak nem akarnak fájdalmat szerezni; — sőt ugy-e, meg akarják gyógyítani?“

„Igen gyógyítani — mondá Baptiste — örökre meggyógyítani. — Ma raj-tad a' sor Cadett! gyorsan. — Ezen szavak alatt a' leány közeledett a' tehenhez; karjait szarvai körül övedzé, és esókokat nyomott fejére; de a' karikához csatolva, babett csak nyelvvel kereshette azon kezeket, mellyeket olly gyakran nyalt.“

„Félre! — kiáltott Baptiste — Cadett ütni akar!“

E' szavaknál a' leány visszaugrott; a' nehéz bárd babett fejére hullott; — ez erősen ingadozott, és egy hoszszú keserves nyögést hallatott.

Az ütés tompa zuhamára 's a' tehen dültére a' leány kétségbe esetten kiáltott-fel, 's ájultan dült szeretete uti társának testére.

(Vége következik.)

Minden esetre használ. Malborough herczeg beteg volt. Katonás és veszekedő neje nagyon sürgölő, venne-be egy általa ajánlott gyógyszer, 's végre, szavainak nagyobb hitelt szerzendő, így szólt hevesen: „életemet teszem reá, hogy használ!“ — „Vegye-be szaporán herczegséged — monda Garth, a' herczeg orvosa — ezen orvosság, így vagy amugy, de bizonyosan használ!“

Chinai jóslat. Az angol „Spectator“ szeretné elhíttetni a' világgal, miképp' Chinában nagy zavart okozott azon körülmény, hogy a' Kwangin

templom papja egy tojást mutatott a' hiedékeny népnek, melyet állítása szerint, kakas tojott. Ezen esetet mint rossz előjelét tekinték a' vörös hajú barokkali háborúnak.

R o c c o! Gothából következőt írnak: „A' nyelvvizsgáló társaságnak egy igen tudományos, kritikailag-philologiai értekezés nyújtott-be, melyben következő problémák fejtetnek-meg: 1) Hogy Bileam számára csakugyan héberül beszélt; 2) hogy a' Jákobot sarkánál tartó angyal angol volt, 's Jákobbal angolul beszélt, még pedig rimes versekben; 3) Másolata Noe levelének, melyet az, az Ararat hegyről leszállta után, egy lapszerkesztőhez írt, hogy az közkedvességu lapjaiban menageriáját dicsérné-meg.

Legujabb tengerkabinet. Polidoro herczeg egy szobát egészen uj nemben függönyöztetett Romában, 's azt Gabinetto marino-nak (tenger-kabinet) nevezé. A' falak tengerzöld merinóval bevonvák, 's e' fölé lóggólag ezüst gaze van aggatva. Köröskörül a' falakban kis nyílások alkalmazvák, melyekből folytonosan szél ömlik-elő. A' szelet elrejtett fuvók gerjesztik, melyeket egy kerék, ezt pedig a' Tiber hozza mozgásba. Az ezüst gazet e' szél örökös hullámszerű mozgásban tartja, 's ez a' legnagyobb hatást szüli. E' hatás még inkább növekedik, ha bezáratik a' kabinet minden ablaka, melyek színes üvegekből állnak, és színeik az ezüst gaze-on magiailag törnek-meg. Nyáron jéggel töltött csöbrök állítatnak az alsó osztályokba, honnan a' szél jő, 's így mindig enyhítő hűvös szellő ömledezik. A' butorok e' szobában mind kalaris-vesszőkből összeállítvák, 's valamint a' padlat, ugy ezek is, fénylő kagylókkal fődvek. Egy cseppkőből készült szomszéd odorban zuhatag rohan alá, mely harmonikailag összeállított üvegharangokra hullván, ezek acelhárfaként hangzanak. Az esti világítás felülről történik, mivel a' mennyezet eget képez, 's a' csillagok belé halványra köszörült üvegből rakvák.

Minden egy személyben. Skót országban egy meglehetősen nagy város színházának bérloje 's első színésze ön személyében következő szakokat központosít. Ő első hős szereplő 's szomorú 's első mim a' szín- és vigjátékokban; ordító oroszlán ebben, szelid, türelmes bárány amabban; ma finom, művelt piperkőcz, holnap lompos, együgyű fajankó; továbbá tenorista és bassista; most az irlandit és skótot utánozza, majd felváltva pénzszedő, öltöztet felügyelő, sugó, dörgést 's villámot csinál, a' nagy dobot veri, és ételt hord-fel.

Figyelmeztetés. Vidéki t. cz. olvasóinkat figyelmeztetjük, hogy e' lapok jövő 1841-dik esztendei folyamatajának első felére az előfizetés már elfogadtatik; a' következő pesti Leopold-vásárra jövően-dő alkalmuk által pedig legkönnyebben lehet beküldeni a' szokott előfizetési díjt egyenesen a' kiadó hivatalhoz.

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiaecon, Denes-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajton
uri utsza 453.